

GMP-certificering

tips en vuistregels voor uw toolbox

Agrarische loonbedrijven kunnen te maken krijgen met certificeringseisen van klanten. Het gaat dan niet alleen om VKL (VoedselKwaliteit Loonwerk), maar soms ook om GMP (Good Manufacturing/Managing Practice). Daarin zijn eisen vermeld op het gebied van voederveiligheid. Vele daarvan hebben betrekking op de werkzaamheden die worden uitgevoerd door de medewerkers.

Wat is GMP?

GMP (Good Manufacturing/Managing Practice) is een kwaliteitsborgingssysteem dat door de Nederlandse diervoedersector wordt toegepast. Het is van toepassing op alle schakels in de diervoederketen en is bedoeld om te borgen dat de diervoederketen veilige diervoeders aflevert. Elke schakel, van mengvoederfabrikant tot en met de aflevering bij de veehouder, moet in het kader van GMP een systeem voor borging van de diervoederveiligheid toepassen.

Agrarische loonbedrijven maken ook onderdeel uit van deze keten. In het kader van GMP valt hierbij te denken aan activiteiten als handel in en transport, bewerking en op- en overslag van diervoeders. Zo kan een agrarische klant, fouragehandelaar of mengvoederfabrikant aan een loonbedrijf eisen stellen met betrekking tot GMP-certificering.

In de GMP-norm staan eisen met betrekking tot voederveiligheid. Hieraan heeft het te certificeren bedrijf zich te houden. Een bedrijf ontvangt een GMP-certificaat wanneer de auditor (controleur) constateert dat het bedrijf voldoet aan de gestelde eisen.

Opstellen handboek

Net zoals de normen ISO en VCA eist de norm GMP dat op het te certificeren bedrijf een handboek aanwezig is waarin staat beschreven welke werkzaamheden het bedrijf uitvoert, wie dat doen en hoe de werkwijze is. Ook moeten registraties worden bijgehouden.

Dieuwier Heins
bedrijfsadviseur

GMP-normen

Er zijn meer dan vijftien GMP-normen waarvoor bedrijven zich kunnen certificeren. De voor de cumelasector relevante standaarden zijn:

- GMP B1: Productie en bewerking diervoeders
- GMP B3 2006: Handel diervoeders
- GMP B3 2007: Handel, collectie en op- en overslag van diervoeders
- GMP B4.1: Wegtransport diervoeders
- GMP B5: Op- en overslag diervoeders

Recall-simulatie/oefening

Stel: u heeft gras ingekocht van een teler. Nadat u dit heeft geperst, zijn de pakken doorverkocht aan verschillende paardenhouders. Een van de afnemers stelt u als loonbedrijf/handelaar nadien aansprakelijk voor de dood van een paard, die is veroorzaakt door de giftige stoffen uit het sint-jacobskruid dat met het hooi mee is geoogst. Wat nu? U dient in het kader van recall alle pakken terug te roepen en de teler te waarschuwen. U dient het Productschap Diervoeders in te lichten aan de hand van het EWS-meldingsformulier. Schadelijke stoffen dienen ook direct te worden gemeld bij de Voedsel en Waren Autoriteit (VWA).

Bij een recall-simulatie stelt u zich de vraag of uw bedrijf voldoende is voorbereid op een eventuele calamiteit. Hier-voor stelt u zichzelf onder andere de volgende vragen:

- *Zijn in- en uitgaande producten via de administratie traceerbaar?*
- *Zijn de adresgegevens en telefoonnummers van leveranciers en afnemers bekend?*
- *Is het EWS-meldingsformulier bekend (vul het formulier als oefening in aan de hand van een fictieve calamiteit)?*
- *Kunnen uw medewerkers ziektes herkennen die gevaar opleveren voor mens en/of dier?*

Bij verkoop van balen is het van belang om er zeker van te zijn dat er geen ziekteverwekkers in aanwezig zijn. Mochten die toch worden gevonden, dan is het belangrijk dat de herkomst is te achterhalen.

Containers die eenmaal gebruikt zijn voor het transport van mest mogen niet meer worden gebruikt voor het vervoer van veevoer. Doe je dat wel en hou je je niet aan de juiste vrijgaveprocedure, dan wordt het GMP-certificaat ingetrokken.

Regelzaken voor GMP

De belangrijkste eisen vanuit de GMP-norm waarmee medewerkers te maken kunnen krijgen, zijn:

- *Uitvoeren van een gevarenanalyse. Hierbij dient het bedrijf een document op te stellen waaruit blijkt wat de risico's zijn voor de voedselveiligheid van het product, hoe groot deze zijn en welke maatregelen moeten worden genomen.*
- *Het nemen van voldoende monsters van inkomende en/of uitgaande diervoeders. Indien nodig vinden analyses van het product plaats.*
- *Registratie van in- en uitgaande diervoeders, zodat deze effectief kunnen worden getraceerd.*
- *Instructie van medewerkers over de werkzaamheden en eventuele veranderingen.*
- *Grondig onderhoud en reiniging van bedrijfsgebouwen, opslagruimtes en machines/werktuigen.*
- *Ongediertebestrijding voor het weren van ongedierte en het weren van vogels en huisdieren.*
- *Er zorg voor dragen dat glas en breekbare materialen geen gevaar voor de diervoeders vormen.*
- *Leveranciers van diervoeders moeten beschikken over een GMP-certificaat. Wanneer het gaat om telers kan ook gebruik worden gemaakt van het poortwachtersprincipe. Hierbij staat het ontvangende bedrijf borg voor de voedselveiligheid van het geteelde product. Telers dienen hiervoor onder andere een overeenkomst te tekenen en een teeltregistratie aan te leveren.*
- *Ingangscontrole, waarbij het product wordt gecontroleerd op onder andere kleur, fysieke vorm, geur, besmetting, vervuiling, vocht of schimmel en abnormale schade.*
- *Het reinigingen van transportmiddelen conform het reinigingsprotocol.*
- *Het bijhouden van een rittenstaat, zodat traceerbaar is waar een product vandaan komt en waar het heen is gegaan. Ook dient de reiniging te worden vastgelegd.*
- *Het bedrijf dient te beschikken over een recall-procedure om ervoor te zorgen dat de juiste maatregelen (bijvoorbeeld het informeren van de klant en het terugroepen van het product) worden genomen wanneer een product niet voldoet (zoals vermenging van het geoogste product met bijvoorbeeld glas, vlasdodde of zwarte mosterd). Het is aan te bevelen deze procedure te testen (recall-simulatie).*
- *Melden en registreren van klachten en calamiteiten. Calamiteiten dienen in een vroeg stadium gesignaleerd en gemeld te worden volgens het Early Warning & response Systeem (EWS).*
- *Uitvoeren van een interne audit.*
- *Het jaarlijks opstellen van een beleid en doelstellingen om te komen tot verbeteringen.*